

Србија у односу на 1990. има далеко бољу изборну процедуру и атмосферу, али и лошији парламент. И то је приличан парадокс, с обзиром да 5. октобар малтене и календарски и симболички дели две српске деценије. И то није једини парадокс: држава која је постојала 5.10. била је солидно већа од ове данашње.

Парадокс је и тај да они који су имали пара пред 5.10. данас тих пара имају још више. С битном разликом што су те паре сад некако легалније. Али, то су само парадокси за наивне, којих је, додуше, 5.10. било прилично.

Са ентитетом СР Југославија, 5.10. је имао везе колико и 9. март са СФРЈ - која је тада још увек постојала. Данас се 5.10. реинтерпретира и као датум који је симбол „велике борбе за државне и националне интересе“, како то истиче један од његових симбола Војислав Коштуница. Тачно је, како сматра лидер ДСС, да су национални интереси и развој демократије и јачање привреде, али и очување државе Србије у њеним међународно признатим границама. Ипак, свалити све ове обавезе на петоктобарце је велико бreme. Треба бити поштен и рећи да 5.10. није био посебно мотивисан одбраном Косова. Сви они људи који су тог дана дошли у Београд (или и сами Београђани), нису тада претерано мислили на Косово, и нису дошли да руше Милошевића због лоше политике према Косову. Оно је са 5.10. имало само индиректну везу - у смислу да је оно било извор режимске манипулације, као што су НАТО бомбардовање и војни пораз на Косову пресудно ослабили Милошевића и његов режим и убрзали стварање опозиционе критичне масе. Није Милошевић пао зато што је „неискусно“ расписао изборе за председника СРЈ, иако се, по рецидивима његове политике, чинило да би владао још коју годину да није пожуривао с изборима. Догађаји су показали и да Косово није, свих ових година, имало неке посебне везе са демократијом у Србији. Јер да јесте, Албанци би се ваљда обрадовали рушењу режима који их је угњетавао. Па и Коштуница је, упркос „метафизици“, био спреман на готово све, само да се то „све“ не зове још и независност. Још је и испало да је „диктатор“ Милошевић награђен Резолуцијом 1244 УН, а да је тек демократска Србија морала да се суочи са „неповратним процесом“.

Од лидера 5.10. грађани нису очекивали да врате Косово, већ да демонтирају Милошевићев систем манипулације и пљачке, с елементима државног терора. Додуше, било је и оних који су тада били кивни на Слобу јер је „издао“ Србе преко Дрине и на Косову. То не мења суштину мотива бунта. Црна Гора и Косово су били наслеђени проблеми, структурално повезани с „дијалектиком“ распада СФРЈ која, опет, нема суштинске везе са 5.10.

Одоцнела револуција

Пише: Зоран Пановић
четвртак, 09 октобар 2008 21:29

Данас се олако заборавља да је демонтирање Милошевићевог система значило и демонтирање његове социјалне структуре која се, упркос новим богаташима и мафијашима, заснивала на егалитарној филозофији и друштвеној својини. Додуше, већина демонстраната је тог дана желела да заувек оконча са „социјализмом“, али недовољно свесна чињенице о уласку у капитализам. Иконографски обрачун са комунизмом је романтичан, али обрачун са његовом социјалном базом је трауматичан. Отуда и те шизофрене структуре личности „четника - самоуправљача“ или, с друге стране, ништа мање трауматично освешћивање дела либералне интелигенције која је желела слободе, али није схватила да с тим слободама долази и капитализам. Па отуда данас још ироничније звуче речи социолога Богдана Денића који се својевремено чудило зашто се неки хуманистички интелектуалци толико залажу за капитализам кад ће у том капитализму, кад он дође, ретко коме бити потребни. Отуда и код дела интелигенције подсвесна носталгија за оним временом када су имали сврху, а која се сада јавља само по потреби, па се онтолошке празнине попуњавају пројектима Коштунице као „новог Милошевића“ или Тадића као „новог Коштунице“. Прошла су романтична времена кад су „четници самоуправљачи“ из СПО и „либерали самоуправљачи“ из ГСС раме уз раме били на барикадама.

Партијске синекуре су још ретке оазе „бриге за човека“. Опљачкана друштвена својина стоји уз раме са страним инвестицијама. То је логика капитала. Легализација „сивих зона“ капитала и идеолошка мимикрија тајкуната су главни гарант да нема политичке рестаурације. Хапсиће се системски небитни „мангупи у нашим редовима“, док ће брендирани Милошевићеви тајкуни бити нада да ћемо економијом постићи оно што нисмо ратом. У региону. И на понос домаћег „гринфилд пролетаријата“. Између партија у току је нови егзодус. Коштуница постаје „непрофитабилан“, ДС постаје „биро рада“, а СПС ће се врло брзо „подмладити“. Има још поука: Тамо где се играло на метафоре „долине глади“ и где се није лако пуштала сиса „друштвене својине“, боље се прошло (као у Крагујевцу), него тамо где се олако поверовало у приче да су њихова предузећа пропала и да држава више није дужна да некоме тражи посао.

У Марксовом смислу - као надокнада одоцнелог развоја - 5.10 је био нека врста револуције (значи, никаква „национална револуција“), али проблем је у тој одоцнелости. Логику кризе светског капитализма вероватно не интересује што смо ми сад тамо где смо могли да будемо деведесетих, мислећи да ће држава да се и данас стара о ризицима нашег уживања у чарима потрошачког друштва. Сад бар знамо где смо грешили.

07.10.2008. Данас